

NADER ECOLOGISCH ONDERZOEK PELIKAANSTRAAT TE ASSEN

CONCEPT

buro bakker adviesburo voor ecologie bv

NADER ECOLOGISCH ONDERZOEK PELIKAANSTRAAT TE ASSEN

©

Gebruik en overname van gegevens
alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

*Buro Bakker (2013);
Nader ecologisch onderzoek Pelikaanstraat te Assen.
Buro Bakker adviesburo voor ecologie BV te Assen,
in opdracht van HKB Stedenbouwkundigen.*

in opdracht van:

HKB STEDENBOUWKUNDIGEN

contactpersoon:

MEVR. VAN SCHOONHOVEN

uitgevoerd door:

BURO BAKKER ADVIESBURO VOOR ECOLOGIE BV
Weiersloop 9 Postbus 10034 9400 CA Assen - tel. 0592-313389 - info@burobakker.nl

Projectleiding:

Ir. M.S. Van Kerkevoorde

Veldwerk:

Ing. M.W. Bokje & ing. R.A. van Leeningen

Rapportage:

Ing. R.A. van Leeningen

Inhoud

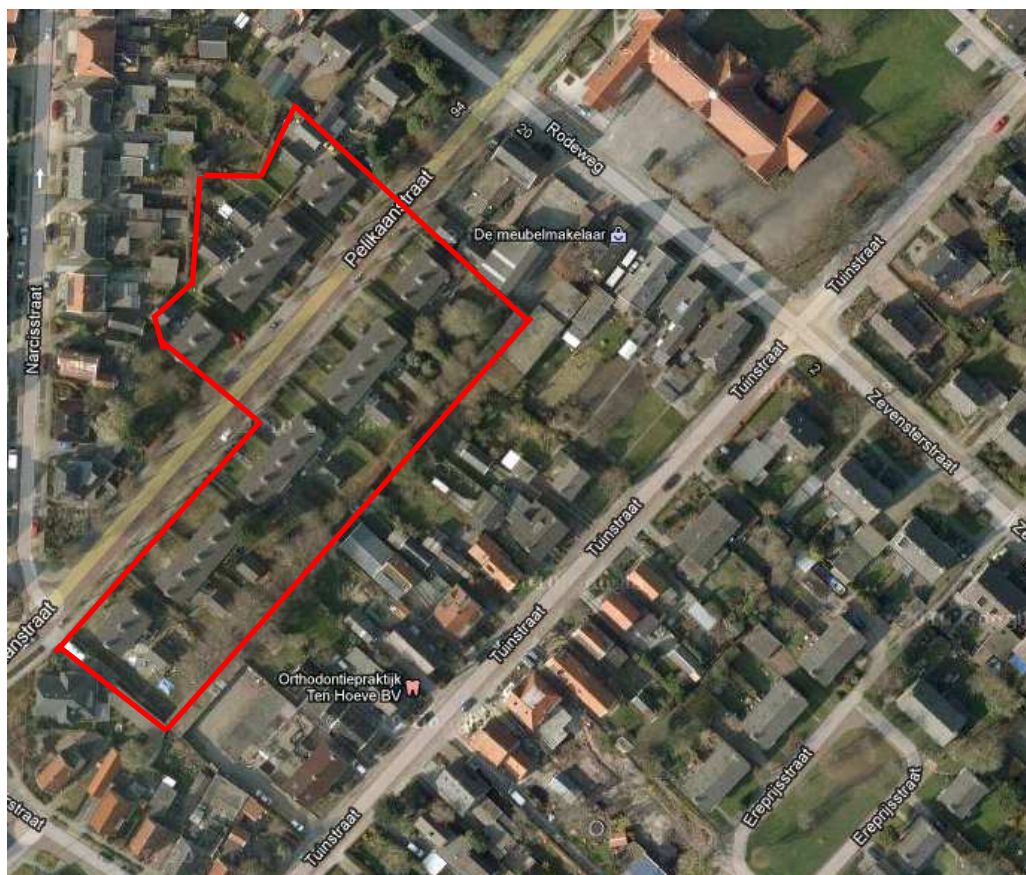
1	INLEIDING.....	1
1.1	AANLEIDING EN DOEL	1
1.2	BESCHRIJVING EN POTENTIE ONDERZOEKSGBIED.....	1
1.3	ONDERZOEKSOPZET.....	2
1.3.1	Vleermuizen.....	2
1.3.2	Huismussen.....	2
1.3.3	Gierzwaluwen.....	3
1.3.4	Steenmarter	3
1.4	WETTELIJK KADER	3
2	RESULTATEN EN EFFECTENBEOORDELING.....	5
2.1	VLEERMUIZEN	5
2.2	HUISMUSSEN	7
2.3	GIERZWALUWEN.....	7
2.4	STEENMARTERS	7
3	CONCLUSIES EN VERVOLG.....	8
3.1	AANWEZIGHEID VAN ZWAAR BESCHERMDE SOORTEN.....	8
3.2	SAMENVATTING VERVOLG.....	8
4	BRONNEN	9

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Actium Wonen is voornemens 24 woningen te slopen aan de Pelikaanstraat in Assen. Deze verouderde woningen beantwoorden niet meer aan de eisen en wensen van deze tijd. Na de sloop worden verschillende typen woningen gebouwd, die meer diversiteit en kwaliteit brengen in de wijk. Naast gezinswoningen in de huur- en koopsector, worden ook appartementen en levensloopgeschikte woningen gerealiseerd, waar bewoners tot op hoge leeftijd kunnen blijven wonen. Voor de buurt is de nieuw woonvoorziening een mooie bijdrage aan het leefbaar en vitaal houden van Assen-Oost.

Ten behoeve van de sloop is op 1 februari 2013 een verkennende toetsing aan de Flora- en faunawet uitgevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat de gebouwen mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor zwaar beschermde vleermuizen, Huismussen, Gierzwaluwen en Steenmarters. Om de werkzaamheden binnen de kaders van de Flora- en faunawet uit te voeren is het noodzakelijk om inzicht te krijgen in de eventuele aanwezigheid van deze soorten in de slopen gebouwen.

Figuur 1: Ligging van het onderzochte gebied. De te slopen gebouwen zijn rood omkaderd. Bron luchtfoto: Google Earth Pro

1.2 BESCHRIJVING EN POTENTIE ONDERZOEKSGBIED

Het plangebied bestaat uit voormalige huurwoningen met tuinen. Er zijn zowel duplexwoningen als rijtjeswoningen aanwezig. Onder de dakpannen is ruimte voor Huismussen en Gierzwaluwen. Er zijn kieren en spleten aanwezig waar vleermuizen onder de dakpannen en in de spouwmuur kunnen komen. De tuinen zijn over het algemeen spaarzaam begroeid. Er zijn relatief weinig bomen en struweel aanwezig. Langs de weg is laanbeplanting aanwezig die behouden zal blijven.

Figuur 2: Impressie van de gebouwen. Foto's R. Zwerver

1.3 ONDERZOEKSOPZET

1.3.1 VLEERMUIZEN

Het onderzoek naar vleermuizen heeft betrekking op de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen in de bebouwing en vliegroutes langs de laanbomen. Ten behoeve hiervan zijn zeven inventarisaties uitgevoerd. Deze vonden plaats in de avond- of ochtendschemering, bij het uit- of invliegen van de vleermuizen. In tabel 1 is een overzicht opgenomen van de omstandigheden tijdens de veldinventarisaties. De omstandigheden tijdens de inventarisaties waren voldoende voor het verkrijgen van betrouwbare onderzoeksresultaten.

Tabel 1: Omstandigheden veldbezoeken vleermuisonderzoek Pelikaanstraat Assen 2013.

Datum	Zonsondergang/ -opgang	Start	Einde	Temperatuur	Wind	Bewolking
20 mei 2013	21:48 uur	21:40 uur	00:10 uur	15 → 12°C	Windstil	Licht bewolkt
07 juni 2013	05:22 uur	03:30 uur	05:30 uur	12 → 11°C	N1	Onbewolkt
03 juni 2013	21:55 uur	21:45 uur	22:45 uur	11 → 9°C	NO3	Licht bewolkt
26 juni 2013	22:04 uur	22:00 uur	00:30 uur	14 → 13°C	NW1	Geheel bewolkt (beetje motregen)
01 juli 2013	05:24 uur	02:50 uur	05:30 uur	15 → 14°C	ZW2	Onbewolkt
21 augustus 2013	20:51 uur	20:50 uur	23:20 uur	20 → 16°C	Windstil	Zwaar bewolkt → onbewolkt
11 september 2013	20:04 uur	20:00 uur	22:45 uur	14 → 13°C	NW1	Half bewolkt

Om de aanwezigheid van vleermuizen in het onderzoeksgebied te bepalen is gebruik gemaakt van een heterodyne batdetector type Pettersson D240x. Met behulp van deze batdetector is het mogelijk om de ultrasonische geluiden die vleermuizen produceren, om te zetten in voor mensen hoorbare geluiden. Aan de hand van het ritme en frequentie van het geproduceerde geluid is het mogelijk om, soms in combinatie met zichtwaarnemingen, vleermuizen op naam te brengen. Met dit type batdetector is het daarnaast mogelijk om opnames te maken die met gespecialiseerde software (Batsound) geanalyseerd kunnen worden. Met name voor determinatie van soorten van het geslacht *Myotis* is dit een effectief hulpmiddel.

Het onderzoek is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol¹.

1.3.2 HUISMUSSEN

De aanwezigheid van de Huismus is onderzocht op 22 april en 14 mei 2013. Tijdens het onderzoek is gelet op zingende en roepende Huismussen rondom de woningen. De omstandigheden tijdens het onderzoek waren voldoende voor het verkrijgen van betrouwbare resultaten.

¹ GaN, NGB en Zoogdiervereniging, 2013. Vleermuisprotocol versie 27 maart 2013.

1.3.3 GIERZWALUWEN

De aanwezigheid van Gierzwaluwen is onderzocht op 30 mei, 3 juni, 26 juni en 1 juli 2013. Tijdens het onderzoek is gelet op invliegende Gierzwaluwen. De omstandigheden tijdens het onderzoek waren voldoende voor het verkrijgen van betrouwbare resultaten.

1.3.4 STEENMARTER

De aanwezigheid van Steenmarters is onderzocht op 17 oktober 2013. Hiervoor zijn de woningen en schuurtjes onderzocht op sporen zoals uitwerpselen en prooiresten.

1.4 WETTELIJK KADER

Door de in april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet is de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. Het doel van de wet is om in het wild levende planten en dieren te beschermen.

Het zwaarste beschermingsregime inclusief bijbehorende toetsing uit de Flora- en faunawet is op vleermuizen van toepassing. De Flora- en faunawet kent een aantal artikelen, waarvan de volgende van toepassing zijn op het onderhavige project:

- Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van de in het wild levende soorten planten en dieren minimaal is.
- Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 10 verbiedt het verontrusten van beschermde dieren.
- Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of holen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Het gaat kortom om de bescherming van de soort, maar ook om individuele dieren en hun functionele leefomgeving. Onder de functionele leefomgeving wordt verstaan alle gebiedsfuncties die van belang zijn in het leven van de soort. Bij vleermuizen gaat het naast de bescherming van de verblijfplaatsen ook om de bescherming van vaste foerageergebieden en vliegroutes. Wanneer het met mitigerende maatregelen mogelijk is om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort te behouden, hoeft geen ontheffing worden aangevraagd. Hierbij is dan van belang dat de ecologische functionaliteit van het gebied op geen enkel moment kwalitatief of kwantitatief verslechtert en dat de mitigerende maatregelen met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zullen werken. Wanneer de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen niet kan worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen moet ontheffing worden aangevraagd.

Aan deze ontheffing moeten mitigerende en compenserende maatregelen worden gekoppeld. Dienst Regelingen beoordeelt de ontheffing vervolgens op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een andere bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?
- Is er een wettelijk belang?

Voor zwaar beschermde soorten van de Flora- en faunawet die daarnaast ook zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, kan alleen ontheffing gekregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Hieronder valt ook “Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard”. Dienst

Regelingen beoordeeld of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepalingen.

Omdat vleermuizen vallen onder Bijlage IV van de Habitatrictlijn, moet de gunstige staat van instandhouding van populaties lokaal beoordeeld worden. Concreet houdt dit in dat er geen afbreuk gedaan mag worden aan de gunstige staat van instandhouding van de aanwezige (deel)populatie in het plangebied. Compensatie moet dan ook plaatsvinden ter versterking van de desbetreffende populatie.

2 RESULTATEN EN EFFECTENBEOORDELING

2.1 VLEERMUIZEN

2.1.1 RESULTATEN

In tabel 2 wordt een overzicht gegeven van de waargenomen vleermuizen. Daarna wordt verder ingegaan op de resultaten.

Tabel 2: Waarnemingen van vleermuizen in de Pelikaanstraat

Datum	Soort	Aantal	Tijd (v.a)	Gedrag
30 mei	Gewone dwergvleermuis	9	22:14 uur	Foeragerend oostkant plangebied
	Gewone dwergvleermuis	1	22:10 uur	Foeragerend westkant plangebied
	Laatvlieger	± 6	22:26 uur	Foeragerend oostkant plangebied
	Laatvlieger	± 3	22:30 uur	Foeragerend langs de laanbeplanting
	Laatvlieger	1	23:22 uur	Foeragerend westkant plangebied
	Ruige dwergvleermuis	1	23:57 uur	Passerend westkant plangebied
03 juni	Laatvlieger	2	22:23 uur	Passerend en foeragerend laanbeplanting
	Gewone dwergvleermuis	2	22:20 uur	Passerend en foeragerend westkant plangebied
07 juni	Gewone dwergvleermuis	2	03:39 uur	Foeragerend en passerend laanbeplanting
	Gewone dwergvleermuis	3	03:46 uur	Foeragerend en passerend oostkant plangebied
	Gewone dwergvleermuis	2	04:26 uur	Foeragerend en passerend westkant plangebied
	Laatvlieger	2	03:42 uur	Foeragerend en passerend westkant plangebied
26 juni	Laatvlieger	2	22:31 uur	Passerend oostkant plangebied
	Laatvlieger	1	23:17 uur	Foeragerend westkant plangebied
	Gewone dwergvleermuis	4	22:31 uur	Foeragerend en passerend westkant plangebied
	Gewone dwergvleermuis	3	22:54 uur	Foeragerend en passerend oostkant plangebied
	Watervleermuis	1	23:04 uur	Passerend oostkant plangebied
01 juli	Gewone dwergvleermuis	5	03:05 uur	Foeragerend laanbeplanting
	Gewone dwergvleermuis	4	04:09 uur	Foeragerend oostkant plangebied
	Laatvlieger	1	04:14 uur	Passerend laanbeplanting
21 augustus	Gewone dwergvleermuis	5	21:05 uur	Foeragerend en passerend laanbeplanting
	Gewone dwergvleermuis	5	21:07 uur	Foeragerend en passerend westkant plangebied
	Gewone dwergvleermuis	6	22:21 uur	Foeragerend en passerend oostkant plangebied
	Gewone dwergvleermuis	2	22:21 uur	Roepend oostkant plangebied
	Gewone dwergvleermuis	2	22:21 uur	Roepend noordkant plangebied
	Laatvlieger	2	22:08 uur	Passerend laanbeplanting
11 september	Gewone dwergvleermuis	4	20:24 uur	Foeragerend en passerend laanbeplanting
	Gewone dwergvleermuis	5	20:27 uur	Foeragerend en passerend oostkant plangebied
	Gewone dwergvleermuis	3	21:45 uur	Roepend westkant plangebied
	Gewone dwergvleermuis	2	22:10 uur	Baltsend zuidoostkant plangebied
	Laatvlieger	1	22:02 uur	Passerend laanbeplanting

Verblijfplaatsen

Er zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen aangetroffen. Waarschijnlijk bevindt zich in de nabije omgeving van het plangebied wel een (kraam)kolonie van Gewone dwergvleermuizen en Laatvliegers omdat er soms veel vleermuizen vroeg op de avond werden waargenomen. Tijdens de najaarsrondes werden baltsende mannetjes gehoord maar een paarverblijfplaats kon niet worden vastgesteld.

Foerageergebied

In het plangebied werd op verschillende plekken door vleermuizen gefoerageerd. Vooral de achtertuinen aan de zuidoostkant van plangebied werden hiervoor gebruikt door Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Daarnaast werd het deel tussen de laanbomen en de achtertuinen aan de noordwestkant van het plangebied door enkele Gewone dwergvleermuizen en Laatvliegers gebruikt als foerageergebied. Het betreft hier echter marginaal foerageergebied.

Vliegroutes

De bomen langs de Pelikaanstraat vormen een vliegroute van de Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger (zie figuur 3). Waarschijnlijk wordt deze vliegroute vooral gebruikt door vleermuizen uit de directe omgeving. Deze vliegroute kan echter wel als belangrijke vliegroute worden aangemerkt.

Figuur 3: Gebiedsgebruik vleermuizen in het plangebied.

2.1.2 EFFECTENBEOORDELING

De sloop van de woningen zal niet leiden tot het verdwijnen van verblijfplaatsen van vleermuizen. Omdat de laanbeplanting blijft bestaan zal dit niet leiden tot het verdwijnen van vliegroutes. De voorgenomen ontwikkeling zal ook niet leiden tot het verdwijnen van belangrijke foerageergebied.

2.2 HUISMUSSEN

2.2.1 RESULTATEN

Onder nok van het dak van de woning aan de Pelikaanstraat nr. 116 is een Huismussennest waargenomen. Er zijn geen aanwijzingen (territoriale mannetjes, aan- en afvliegen adulten, gepiep van jonge vogels, etc.) die kunnen duiden op de aanwezigheid van meer Huismussen binnen het plangebied.

2.2.2 EFFECTENBEOORDELING

De sloop van de woning met huisnummer 116 leidt tot de vernietiging van een Huismussenest. Hierdoor zal naar verwachting 1 Huismussenpaar verdwijnen.

2.3 GIERZWALUWEN

2.3.1 RESULTATEN

Nestplaatsen van Gierzwaluwen zijn niet in het plangebied aanwezig. Met dit onderzoek kan worden uitgesloten dat Gierzwaluwen zich in het plangebied bevinden.

2.3.2 EFFECTENBEOORDELING

In de onderzochte woningen nestelen geen Gierzwaluwen. Negatieve effecten van de sloop zijn daarom niet aan de orde.

2.4 STEENMARTERS

2.4.1 RESULTATEN

Sporen van Steenmarters werden aangetroffen bij de Pelikaanstraat nr. 124. Het ging hier om een aantal uitwerpselen aan de achterkant van het huis en in de keuken. Er zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen van Steenmarters aanwezig. Het plangebied wordt alleen gebruikt als marginaal foerageergebied.

2.4.2 EFFECTENBEOORDELING

Er zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen aanwezig van de Steenmarter. Ook is er geen essentieel foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten van de sloop zijn daarom niet aan de orde.

3 CONCLUSIES EN VERVOLG

3.1 AANWEZIGHEID VAN ZWAAR BESCHERMDE SOORTEN

Met betrekking tot de aanwezigheid van vleermuizen, Huismussen, Gierzwaluwen en Steenmarters kan op basis van het uitgevoerde onderzoek het volgende geconcludeerd worden:

- In de woningen zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig;
- In het plangebied is een vliegroute aanwezig van Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger;
- De tuinen en straat vormen geen belangrijk foerageergebied voor vleermuizen;
- In de nok van de woning met huisnummer 116 is een nest aanwezig van Huismussen;
- In de woningen zijn geen broedende Gierzwaluwen aanwezig.
- Er zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen en geen essentieel foerageergebied aanwezig van Steenmarters.

3.2 SAMENVATTING VERVOLG

De sloop van de woning met nummer 116 zal leiden tot het verdwijnen van een verblijfplaats van de Huismus. Hier is 1 paartje aanwezig.

Vanwege de aanwezigheid van nestplaats is er sprake van een ontheffingsplichtige ingreep. Er worden namelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van een zwaar beschermde diersoort verwijderd, hetgeen per definitie leidt tot overtreding van de Flora- en faunawet en daarmee tot een ontheffingsplicht. Om een ontheffing verleend te krijgen moet er sprake zijn van zwaarwegende belangen. Voor Huismussen zijn dit:

1. bescherming van flora en fauna;
2. volksgezondheid of openbare veiligheid;
3. dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Een ontheffingsaanvraag dient samen met een activiteitenplan te worden ingediend bij het Ministerie van Economische Zaken. In het activiteitenplan worden mitigerende maatregelen beschreven om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken en wordt een onderbouwing gegeven van het wettelijk belang van de activiteit.

Op hoofdlijnen zijn de volgende vormen van mitigatie aan de orde:

- Het aanbieden van alternatieve nestgelegenheid in de omgeving;
- Het toegankelijk maken van de nieuwbouw voor Huismussen;
- Het aanpassen van de planning van de sloop op de levenscyclus van Huismussen;
- Een manier van slopen die voorkomt dat Huismussen gedood worden.

4 BRONNEN

Broekhuijsen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging.

Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers, Haarlem.

Zoogdieratlas Groningen, 2011. Werkatlas zoogdieren van Groningen.

Google Earth Pro. 2013 Tele Atlas.

oktober 2013

Vormgeving:
Joop Striker, Assen